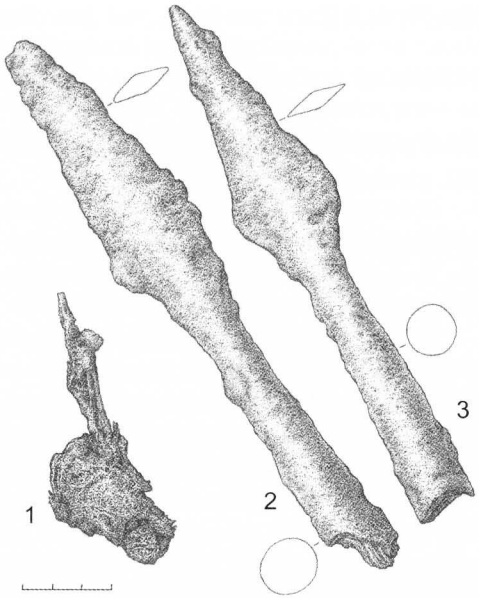

24 pav. Kuršiai, pilkapis I, kapo 2 įkapės. *I. Maciukaitės pieš.*

Fig. 24. Kuršiai barrow I, finds of grave 2.

rankės, geležinio smeigtuko ir geležinės ylos fragmentai (23 pav.). *Kape 2* išliko tik kojūgalis, kur po apnykusiais blauzdikauliais rasti 2 geležiniai įmoviniai ietigaliai. Vienas ietigalis yra rombine plunksna, antrasis – karklo lapo formos plunksna (24 pav.).

Pilkapyje surasta ir pavienių daiktų, kilusių iš suardytų kapų. Sampilo V pusėje buvo aptikta žalvarinė įvija, geležinio lazdelinio smeigtuko fragmentas, geležinis įmovinis ietigalis rombine plunksna. Sampilo R pusėje buvo rasta žalvarinė trikampio pjūvio apyrankė, žalvarinės II grupės antkaklės kūgelis. Kapuose rastų ir atsitiktinių daiktų chronologija – C_{1a} periodo pabaiga – C_{1b} periodas, t. y. III a. pirmoji pusė.

Pilkapio sampilo pakraščiuose buvo aptiktas dar palyginti neblogai išlikęs apskritas akmenų vainikas. Jo skersmuo P–Š kryptimi vidinėje pusėje buvo 7,6 m, išorinėje – 9 m. Vietomis vainikas buvo dviejų aukštų, kai mažesni akmenys buvo padėti ant didesnių.

Taigi ir šio apardyto pilkapio kasinėjimai suteikė papildomos medžiagos tyrinėjant Žemaitijos gyventojų laidoseną senajame geležies amžiuje.

KURŠIAI BARROW CEMETERY

In 2004 in the Kuršiai barrow cemetery (Kelmė district) remains of a damaged barrow were investigated. The barrow contained 2 disturbed inhumation burials and several loose artefacts dating to the Old Iron Age. Iron socket-type spearheads, bronze bracelets with a triangular cross-section, fragments of iron pins and awls and a bronze neck-ring terminal cone were found. The items are date to the late C_{1a}–C_{1b} period. The barrow had a well-preserved round stone circle.

SUDOTOS PILKAPYNAS I

Vidas SEMĖNAS

2004 m. NM tęsė Sudotos pilkapyno I (Švenčionių r., A 1118P) apardytų pilkapių tyrinėjimus. Apardytų Sudotos pilkapyno I pilkapių, esančių ant pirmos priešgaisrinės geležinkelio Vilnius–Turmantas linijos, tyrimai baigti 2002 m., 2003 m. ištirtas pažeistas ir apardytas pilkapis 54(6) (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 197–199; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 73–74; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 93; *ATL 2002 metais*, V., 2005,

p. 73–74; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 94–95). 2004 m. ištirtas vienas pilkapis 55(7).

Pilkapis 55(7) buvo Sudotos pilkapyno I PR dalyje, ant pirmos priešgaisrinės geležinkelio linijos Vilnius–Daugpilis juostos. Pilkapio sampilas sunaikintas ar sulėkštėjęs, paviršius apipiltas 0,4 m aukščio ir 0,3–0,4 m pločio skaldos juosta.

Pilkapis buvo su grioviais ar duobėmis, apjuostas akmenų vainiku. Tačiau griovių-duobių skaičiaus ir akmenų vainiko skersmens nustatyti nepavyko. Grioviai-duobės bei akmenų vainikas buvo sunaikinti tiesiant geležinkelio liniją, gilinant bei valant geležinkelio pylimo griovį, ariant priešgaisrinę juostą. Išlikęs griovys-duobė, juosęs pilkapį iš V ir ŠV pusės, buvo apie 4,6 m ilgio, 1,5–1,85 m pločio, 0,4 m gylio. Akmenų vainiko fragmentas išliko ŠV pilkapio krašte. Pilkapio skersmuo su duobėmis ir grioviais buvo apie 12–14 m. Kapų ar pavienių dirbinių nerasta.

Pilkapis 55(7) datuotinas VIII–XII a.

Archeologinių tyrinėjimų metu nustatyta, kad ši Sudotos pilkapyno I vieta buvo apgyvendinta dar akmens amžiaus laikotarpiu (mezolite).

SUDOTA BARROW CEMETERY

In 2004 the NM continued investigation of damaged barrows in the Sudota I barrow cemetery, which was started in 1998. The investigated barrow No. 55(7) had 12–14 m in diameter, including ditches and pits. No burials or individual artefacts were found. The barrow is datable to the 8th–12th century.

PADUOBĖS (ŠALTALIŪNĖS) III GRUPĖS PILKAPYNAS

Valdas STEPONAITIS

2004 m., vadovaujantis KVAD ardomų archeologinių vietų tyrinėjimų programa, buvo pratęsti Paduobės (Šaltaliūnės) III grupės pilkapyno (Švenčionių r., A 1096 P) tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m. (žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 61–63; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 61–62; *ALT 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 1, p. 124–127; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 112–113; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 83–84; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 205–206; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 76; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 96–97; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 77–78; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 98–100). 2004 m. buvo ištirti ardomi pilkapiai 14 ir 15 bei perkasa 1 (iš viso 324 m^2).

Pilkapis 14 yra pilkapyno Š dalyje, po elektros perdavimo linija. Pilkapis labai nukentėjęs nuo nuolatinių arimų bei mineralizuojant po elektros perdavimo linija, ypač sampilo V pakraštys. Jo sampilas suplokštėjęs, buvusių duobių liekanos matėsi tik pilkapio P dalyje. Pilkapio sampilo skersmuo – 8,5–9 m, su duobėmis – 14–15 m, aukštis – 0,72 m. Pilkapis supiltas iš aplinkinio smėlio, be akmenų vainiko. Centrinėje pilkapio dalyje virš degintinių kapų buvo fiksuotas tamsesnio rusvo smėlio sampilas, kurio paviršius išsiskyrė 4–8 cm storio tamsiai pilko, kiek margo smėlio sluoksneliu, kuris labai panašus į pilkapio pagrindą. Keliose sampilo vietose tas sluoksnelis buvo labai neryškus. Vėliau, didinant pilkapį, virš jo buvo supiltas šviesesnio gelsvai rudo smėlio sluoksnelis, kuris dabar ryškiau išsiskyrė pilkapio pakraščiuose. Kadangi viršutinė pilkapio dalis nuarta, lieka neaišku, ar